

Nota van Zienswijzen

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) 'Windpark Halsteren'

Nota van zienswijzen op de ingekomen zienswijzen gericht op ontwerp NRD Windpark Halsteren

1. Inleiding

De ontwerpversie van de NRD heeft vanaf 21 maart 2025 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn konden schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen bij het college van burgemeester en wethouders kenbaar worden gemaakt. Van deze terinzagelegging is vooraf een bekenmaking gedaan in De Bergse Bode en het Gemeenteblad alsook in de Tholense Bode. De zienswijzen zijn in deze nota van zienswijzen samengevat en voorzien van een gemeentelijke reactie.

Informatieavond Wittenhorst

Op 10 april 2025 is door RWE een informatieavond gehouden. Omwonenden binnen een straal van 2 kilometer van het plangebied zijn per brief hierover geïnformeerd.

Doel

RWE heeft het voornemen om de 8 windmolens langs de Bandijk te vervangen door 3 grotere windmolens iets ten noorden van de Bandijk. Daarvoor wordt een milieueffectrapportage opgesteld. Hierdoor is er zekerheid voor zowel omwonenden als andere belanghebbenden dat alle (milieu)aspecten en alternatieven al bij voorbaat goed zijn meegenomen. Het milieueffectrapport (MER) dient als onderbouwing van de omgevingsvergunning en wordt als bijlage bij de vergunningaanvraag gevoegd. In de m.e.r. worden alternatieven onderzocht en komen alle relevante milieufactoren grondig aan de orde.

Voorafgaand aan een m.e.r. is een NRD opgesteld. De NRD is een onderzoeksvoorstel. Deze notitie beschrijft wat in de m.e.r. onderzocht wordt en op welke wijze het onderzoek wordt uitgevoerd. Het doel van de terinzagelegging van de NRD is om eenieder vroeg in het proces te informeren en te raadplegen. De reacties kunnen zo worden meegenomen in de uit te voeren onderzoeken.

Ontvankelijkheid zienswijzen

De ontwerp NRD heeft van 21 maart 2025 tot en met 1 mei 2025 voor eenieder ter inzage gelegen. In deze periode stond voor eenieder de mogelijkheid open om een zienswijze over de ontwerp NRD bij het college van burgemeester en wethouders kenbaar te maken.

In de periode van terinzagelegging zijn achttien zienswijzen ingediend, die hieronder inzichtelijk zijn gemaakt. Alle zienswijzen zijn tijdig binnengekomen en daarmee ontvankelijk.

Beslissing op zienswijzen / opzet

Een uitwerking van de zienswijzen en de gemeentelijke reactie treft u in hieronder aan. Per zienswijze is de inhoudelijke strekking daarvan zakelijk weergegeven. Vervolgens wordt per zienswijze de inhoudelijke reactie van de gemeente weergegeven. De zienswijzen zijn samengevat. Vooraf wordt opgemerkt dat waar onderdelen niet expliciet worden genoemd, dit niet betekent dat deze niet bij de beoordeling zijn betrokken. De zienswijzen worden in hun geheel beoordeeld.

Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de onderdelen die ten opzichte van het ontwerp zijn gewijzigd. Het betreft wijzigingen die voortkomen uit de ingebrachte zienswijzen.

In de periode van terinzagelegging zijn 19 zienswijzen ingediend, te weten:

	<i>Datum</i>	
1	30-4-2025	Staatsbosbeheer zienswijze op ConceptNRD
2	29-4-2025	indiener 2
3	28-4-2025	Waterschap Brabants Delta
4	1-5-2025	Werkgroep Natuur & Milieu Brabantse wal
5	24-4-2025	indiener 5
6	24-4-2025	indiener 6
7	28-4-2025	indiener 7
8	26-4-2025	indiener 8
9	10-4-2025	indiener 9
10	10-4-2025	indiener 10
11	10-4-2025	indiener 11
12	10-4-2025	indiener 12
13	10-4-2025	indiener 13
14	10-4-2025	indiener 14
15	10-4-2025	indiener 15
16	15-4-2025	Visie SABIC signed
17	10-4-2025	indiener 17
18	1-5-2025	indiener 18
19	30-4-2025	Provincie Noord-Brabant

De zienswijzen zijn in voorliggend document samengevat en voorzien van een gemeentelijke reactie. In het kader van de AVG worden de indieners van zienswijze 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17 en 18 niet bij naam en toenaam genoemd.

Ontvankelijkheid

De hiervoor genoemde zienswijzen zijn tijdig binnengekomen en daarmee ontvankelijk.

Over de zienswijzen

Vooraf wordt aangetekend dat veel van de zienswijzen niet over de ontwerp NRD gingen, maar over het initiatief als geheel.

Vooraf wordt aangetekend dat waar onderdelen van de zienswijzen niet expliciet worden genoemd, dit niet betekent dat deze niet bij onze beoordeling zijn betrokken. De zienswijzen worden in geheel beoordeeld.

2. Beantwoording zienswijzen

Reclamant 1 Ontvangstdatum: 30-04-2025 Staatsbosbeheer			
Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Natuur	De Prinsesseplaat is een N2000 gebied. Het Lange Water is een Natte natuurparel die los van de soorten die afhankelijk van zijn van dit habitat ook gebruikt werd en wordt als hoogwatervluchtplaats voor soorten die binnen het N2000 gebied actief zijn. Activiteiten die de doelen uit beiden opgaves niet bevorderen, laat staan negatief beïnvloeden moeten tot in detail worden uitgezocht. Vanuit de RES is het gebied aangewezen als zoeklocatie molens. Daar is ook geen bezwaar tegen, sterker nog de Auvergnepolder kent locaties waar windmolens zeker mogelijk zijn. Waarom de molens zó dicht tegen N2000 en NNP gepland worden, haaks op vliegroutes van vogels en niet elders in de polder waar het effect op de natuur proportioneel minder is, zal mee afgewogen moeten worden. Met andere woorden, zijn er geen alternatieve locaties te bedenken?	Het belang van het behoud van ecologische waarden ter plaatse van de Prinsesseplaat en het Lange Water door de indiener wordt onderschreven en zal worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Het behoud van de radardekking ten behoeve van Defensie is leidend voor de ontwikkeling van het windpark. De locatie van het voorkeursalternatief ligt in de zone waar Defensie eenzelfde radarverstoring toestaat als het huidige windpark. Elders in de polder is dit niet het geval. Er ligt een regionale opgave om te kunnen voldoen aan een groeiende energievraag. De Auvergnepolder is in 2021 aangewezen als zoekgebied voor windenergie in de vastgestelde Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 van West-Brabant. In de RES is hierbij een zorgvuldige afweging gemaakt van verschillende ruimtelijke- en milieuaspecten, om tot de gekozen zoekgebieden te komen. Daarnaast betreft de beoogde ontwikkeling van windpark Halsteren, een repowering project van een bestaand windpark.

b	Natuur	Er zijn drie soortgroepen op deze locatie die een negatieve invloed ondervinden van windmolens. - Watervogels (met name in de winterperiode) - Roofvogels (bruine kiekendief, buizerd, visarend en zeearend als broedvogel, en diverse andere soorten als trekvogel) - Vleermuizen Watervogels Vliegen met name 's winters heen en weer van de Prinsesseplaat en Markiezaat naar de omliggende polders. Daarnaast van noord naar zuid en andersom als zijnde trekroute (de windmolens staan haaks op deze trekroute gepland). Roofvogels Broedlocatie dichtstbijzijnde buizerd (zijn er meer over het hele gebied) aangegeven op de kaart in de bijlage. Dit paartje vliegt vanaf het nest de dijk over naar de verbindingzone en vise versa. Dit is de plek waar een windmolen gepland staat. Daarnaast broeden meerdere paartjes bruine kiekendief in de rietvelden van de Prinsesseplaat en het Lange Water. Deze vliegen over het algemeen laag, maar kunnen ook op thermiek meegaan. Sinds dit jaar broedt een paartje visarend op de Prinsesseplaat en in het Markiezaat zit een paartje Zeearend. Vleermuizen Vleermuizen volgen lijnvormige elementen in het landschap om van A naar B te komen (tijdens foerageren op een nacht, maar ook in de trekperiode van zomer- naar winterverblijven en vise versa). Het Lange Water dient bij vleermuizen als een perfect element (want hier kan ook nog op gevoerageerd worden). Met het leefgebied van deze soorten naast of binnen enkele honderden meters van de molens, die of het hele jaar actief zijn in Nederland of vele maanden per jaar (van maart tot november), is het nog maar de vraag of het mogelijk is om voldoende draaiuren over te houden voor de windmolens om ze rendabel te houden. Detectie zal altijd aangebracht moeten worden om niet meer slachtoffers op te leveren dan wettelijk is toegestaan en zal bovendien zorgen voor heel veel stilstand van molens. Met andere woorden: De weging van maatschappelijk nut/opbrengsten versus aantasting soorten/habitat moet stevig gewogen worden.	Wij onderschrijven dat de weging van de maatschappelijke opbrengst ten opzichte van de aantasting van natuur stevig gewogen moet worden. Dit is de reden waarom er is gekozen om een milieueffectrapportage uit te voeren. In de milieueffectrapportage en het bijbehorende flora en fauna onderzoek zal een zorgvuldige weging worden gemaakt tussen de referentie situatie en de nieuwe alternatieven ten aanzien van de genoemde en verwachte milieueffecten.
---	--------	--	---

c	Natuur	De huidige 8 molens zullen volgens de planning nog een paar jaar staan. Deze molens staan er nu en we zien dat ganzen over deze molens heen vliegen. Bij grotere molens zullen de ganzen anders moeten gaan vliegen. We zien dat visarend, zeearend en buizerd hier zijn gaan broeden ondanks de huidige molens die er al stonden. De weging op effect natuur/biodiversiteit van de bestaande en de geplande molens is van belang om aan te tonen welke meerwaarde (vanuit energieopwekking/natuur/financieel rendement) de geplande molens kunnen hebben.	Zie antwoord zienswijze 2.
---	--------	--	----------------------------

Reclamant 2
Ontvangstdatum: 29-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Planvorm	In de NRD wordt op pag. 8 aangegeven dat deze notitie moet worden beschouwd als het onderzoeksvoorstel voor de te verrichten MER. De reacties op het concept worden meegenomen in de definitieve NRD die door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. Uit de onderstreepte passage moet worden afgeleid dat de bal ligt op het speelveld van het bevoegd gezag (i.c. uw college) en dat het u verantwoordelijkheid is om het verdere proces aan te sturen voordat de initiatiefnemer RWE een omgevingsvergunning kan aanvragen. In de NRD wordt vermeld dat de omgevingsvergunning zal worden beoordeeld in het kader van een BOPA. Gemotiveerd zal moeten worden waarom niet wordt gekozen voor een wijziging van het omgevingsplan waarbij de gemeenteraad het bevoegd gezag is, maar kan worden volstaan met een BOPA, terwijl de effecten van de voorgestelde ingreep groot zijn.	De NRD dient om richting en diepgang van het milieueffectonderzoek af te stemmen met het bevoegd gezag en participanten, maar bevat geen planologische besluitvorming. Er is niet gekozen voor een wijziging van het omgevingsplan of TAM-IMRO. In plaats daarvan is een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) toegepast. Deze procedure is onder de Omgevingswet bedoeld om in afwijking van het omgevingsplan projectmatig en eenmalig af te wijken, mits het initiatief voldoet aan de criteria van een goede ruimtelijke ordening en uitvoerbaarheid. De BOPA-procedure is geschikt voor afgebakende, locatiegebonden projecten zonder externe doorwerking, zoals hier het geval is bij Windpark Halsteren. De gemeenteraad van Bergen op Zoom heeft op 21 april 2022 een lijst vastgesteld, waarin situaties worden aangewezen waarbij de raad bindend advies wil geven bij BOPA's. Hierin zijn windparken expliciet als zodanig opgenomen. Dit betekent dat het college van B&W bij deze aanvragen verplicht is het bindend advies van de raad in te winnen voordat zij besluiten op de aanvraag. Dat staat in artikel 16.15 lid 3 van de Omgevingswet, dat de gemeenteraad deze bevoegdheid expliciet geeft.

b	Belangenafweging	Op pag. 17 van de NRD wordt verwezen naar de omgevingsvisie BOZ vastgesteld op 28 juni 2023. In deze omgevingsvisie wordt het zuidelijk deel van de Auvergnepolder aangewezen als zoekgebied voor bedrijvigheid. Op pag. 27 wordt vermeld dat in de op te stellen MER de concrete autonome ruimtelijke ontwikkelingen worden geïnventariseerd en onderzocht. Beide ruimtelijke claims zijn niet verenigbaar. In de op 27 februari 2025 aangenomen motie 'fiets niet tegen de wind in' en in de RES-afspraken heeft de gemeenteraad van BOZ ingestemd met de vervanging van de bestaande windmolens door exemplaren met een hogere opbrengst. Mag worden aangenomen dat de vervanging van de bestaande windmolens prioriteit heeft?	De gemeenteraad heeft zich in genoemde motie positief uitgesproken over de ontwikkeling windpark Halsteren. Dat geeft echter geen garantie dat er ook een positief bindend advies voor de ontwikkeling zal worden afgegeven. Het zoekgebied voor bedrijvigheid blijft van kracht totdat de gemeenteraad anders besluit. Dat er ogenschijnlijk nu minder ruimte beschikbaar is, doet daar niets aan af. .
c	Defensie	Op pag. 19 wordt een verklaring van geen bezwaar van het ministerie van Defensie nodig geacht in verband met mogelijke verstoring van de bestaande radarsystemen. Op het ontbreken ervan is een vorige in 2017/218 om tot vervarnging te komen stukgelopen. Bij een daaropvolgende poging in 2021 is door de initiatiefnemers vermeld dat een verklaring van geen bezwaar zou zijn of owrden verkregen. Het is van belang duidelijkheid te geven over het standpunt van het ministerie van Defensie door overlegging en openbaarmaking van de verklaring van geen bezwaar. Daarin zou ook bepaald zijn welke opstelling en hoogte van de drie turbines aanvaardbaar is. Als een dergelijk bepalend document beschikbaar is, dan zou de verdere discussie over de modaliteiten van de plaatsing van de windmolens hierop gebaseerd moeten zijn.	De verklaring van geen bezwaar door het ministerie van Defensie is afgegeven in december 2023 voor de drie windturbine posities uit alternatief A. Dat er een verklaring van geen bezwaar is afgegeven voor alternatief A betekent niet automatisch, dat andere opstellingen wel bezwaar opleveren. Daarom zijn in het kader van een zorgvuldige MER procedure ook andere alternatieven opgenomen. Het is overigens wel de verwachting dat op het aspect radarverstoring alternatief A het meest voorstelbaar is.

d	Inrichtingsalternatieven	Uit de eerder gevoerde omgevingsdialog (pag. 26) is een sterke voorkeur voor een lijnopstelling van drie turbines gebleken. In combinatie met de opvatting van het ministerie van Defensie zoals die eerder door uw college is gecommuniceerd, waarbij situering en hoogte van de windmolens vast zouden staan, is er weinig reden om drie varianten voor de inrichting te presenteren en te laten onderzoeken in een MER. Geef helderheid hierover en onderzoek geen theoretische mogelijkheden. Voor zover de varianten B en C wel enige realiteitswaarde hebben, moet worden aangetoond dat de eventuele plaatsing van een windmolen (positie 4) in variant B op de zgn. Spie met een bedrijfsbestemming, onder een hoogspanningsleiding en in de directe nabijheid van het Natura 2000 gebied het Zoommeer, een reële optie is. Hetzelfde geldt voor de variant C waarbij de derde windmolen (positie 5) 800 meter noordoostelijk wordt geplaatst. Enige motivering voor die locatie ontbreekt. Nu al kan worden gesteld dat hierdoor de woningen in de omgeving van de Tholenseweg 800 meter dichterbij een windmolen komen te liggen en dat daardoor meer hinder voor meer bewoners zal ontstaan. Ook zal deze optie meer impact hebben op landschapswaarden door het verlaten van de lijnopstelling en de spreiding van de windmolens over een groter gebied. Op pag. 24 wordt gesteld dat in de Auvergnepolder een paar bedrijfswoningen op korte afstand van de beoogde locaties zijn gesitueerd. Hoewel op de inloopavond op 10 april jl. in de Wittenhorst een kaart beschikbaar was waarop met afstandscirkels de afstand tot woningen en andere objecten zichtbaar was, is het teleurstellend dat deze informatie niet is opgenomen in de NRD, noch op de website van het windpark is vermeld. Dit is voor bewoners essentiële informatie. Ook moet duidelijkheid worden gegeven over de afstanden van de molens tot kwetsbare bestemmingen als woningen. Gelden deze afstandsnormen niet voor bedrijfswoningen? Wordt rekening gehouden met een mogelijke verruiming van de afstandsnormen voor woningen tot 3 tot 4 maal de tiphoogte, waarover in de landelijke politiek nog wordt gediscussieerd?	Voor woningen en bedrijfswoningen gelden geen wettelijke afstandsnormen tot windturbines. Ten behoeve van de milieueffectrapportage voor het windpark Halsteren wordt getoetst aan de vigerende normen en jurisprudentie. De verdere onderbouwing van de gemaakte afwegingen bij het tot stand komen van de alternatieven zal worden uitgewerkt in de milieueffectrapportage. Tijdens de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage zal een nadere afweging worden gemaakt of de voorgestelde toevoeging, waarbij op een luchtfoto de globale afstanden tot de windturbineposities zijn weergegeven, zal worden opgenomen in milieueffectrapportage.
---	--------------------------	---	--

e	Akoestiek	Vaststaat dat windmolens geluidhinder veroorzaken, die ook kunnen leiden tot gezondheidseffecten. Thans reeds is 55 decibel geluid toegestaan in het gebied vanwege de geluidcontour van het industriegebied Theodorus haven-Noordland. Windmolens zullen de geluidsoverlast doen toenemen. Verzocht wordt deze cumulatie te beoordelen in de MER.	Cumulatie van geluid zal indien van toepassing in de milieueffectrapportage en de bijbehorende onderzoeken worden beoordeeld.
f	Stikstofdepositie	Op pag. 22 en 34 wordt melding gemaakt van stikstofdepositie op het Natura 2000 gebied het Zoommeer en nabijgelegen natuurgebieden. De onder 5. genoemde bedrijventerreinen en andere bronnen veroorzaken ook stikstofdepositie. De bouw, het gebruik van windmolens en de verwijdering van de bestaande windmolens vergroten de uitstoot van stikstof. Verzocht wordt deze cumulatie te beoordelen in de MER.	De AERIUS-calculator is wettelijk verplichte methode om de stikstof depositie te berekenen. Op basis van deze methode is depositie van stikstof op omliggende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van het project Windpark Halsteren berekend. De stikstofdepositie van reeds bestaande projecten is opgenomen in de achtergronddepositiewaarden van de AERIUS-Calculator (stikstofberekening). Hierbij geldt dat een depositie van 0,00 Mol/ha/jaar betekent dat een project, niet in significante mate bijdraagt aan de totale stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen.

g	Gezondheid	Op pag. 32 worden de voor de MER relevante milieueffecten benoemd. In deze opsomming ontbreekt het aspect leefomgeving en gezondheid. Op pag. 33 wordt dit aspect wel genoemd en wordt gesteld dat de MER een actuele wetenschappelijke beschouwing zal bevatten over gezondheid en windturbines. In de tabel op pag. 37 en 38 wordt bij dit onderwerp de effectbeoordeling genoemd als "beschrijvend," dus geen kwantitatieve of kwalitatieve beoordeling zoals voor de overige aspecten. Dit geeft aan dat de gezondheid van omwonenden een sluitpost is. Een dergelijke beschrijving is al te vinden in de "Factsheet gezondheidseffecten van windturbinegeluid" van januari 2025 van het RIVM. In 2026 worden de resultaten verwacht van een onderzoek door het RIVM naar de blootstelling- en responsrelatie windturbinegeluid en hinder en slaapverstoring. De uitkomsten van dit onderzoek dienen bij de beoordeling in de MER c.q. de aanvraag om omgevingsvergunning te worden meegenomen.	Het belang van het aspect gezondheid door de indiener wordt onderschreven. Daarbij dient wel te worden vermeld dat het aspect gezondheid moeilijk meetbaar is en daarom beschrijvend wordt meegenomen. De GGD West-Brabant en GGD Zeeland fungeren als onafhankelijke adviseur voor de gemeente, ter waarborging van het aspect gezondheid in de milieueffectrapportage. De GGD zal hierbij ook adviseren, in welke mate het aspect dient te worden beoordeeld. Uitsluitend geldend beleid en reeds gepubliceerd onderzoek dient bij het ontwerpbesluit en definitief besluit te worden getoetst of te worden beschouwd.
---	------------	--	--

h	Participatie	De plaatsing van windmolens leidt tot negatieve effecten die in de NRD benoemd zijn en die in de MER verder onderzocht zullen worden. Genoemd kunnen worden het geluid op gevoelige objecten als woningen, de gecumuleerde effecten van het geluid van windmolens met andere geluidsbronnen (zoals de geluidcontour voor het industriegebied), de werking van slagschaduw, de lichteffecten in de nacht, effecten op de externe veiligheid, de ecologische effecten o.m. op de Natura 2000-gebieden, de aantasting van landschappelijke waarden. Daarnaast is er sprake van tijdelijke hinder voor de omgeving door de verwijdering en aanleg van de molens. De negatieve effecten van de plaatsing worden door de regelgeving waaraan moet worden voldaan, wel beperkt maar niet opgeheven. In de NRD is het Europese beginsel verwoord dat bij het verlies aan natuurwaarden in geval van (infrastructurele) werken dit verlies elders moet worden gecompenseerd. Vaststaat dat er ook voor omwonenden immateriële schade of hinder en materiële schade zal zijn. Op pag. 26 wordt aangestipt dat er vanaf 2017 en de volgende jaren al is gesproken met de omgeving en met stakeholders. Dat is juist. Teleurstellend is dat de NRD hieraan nauwelijks aandacht schenkt. Het lijkt er op dat het wiel opnieuw moet worden uitgevonden. Het geeft te denken dat de dialoog met de omgeving wordt gezocht met een plan dat voor de omwonenden, het milieu en de natuur negatieve gevolgen heeft van langdurige aard, dat wordt gevraagd om medewerking en liefst instemming en dat er geen acht wordt geslagen op de vraag hoe aan omwonenden tegemoet kan worden gekomen. Het gaat om twee zijden van dezelfde medaille. Elke verwijzing naar goede voorbeelden van participatie in recente andere projecten en een aanbod voor dit project ontbreekt. Opgemerkt wordt slechts dat RWE na afloop van de dialoog zal aangeven hoe de participatie in de planvorming is verlopen en wat de resultaten daarvan zijn. Hier geldt dat een redelijke verdeling van lusten en lasten voor inwoners er toe kan leiden dat de lasten niet eenzijdig op een bepaalde groep inwoners worden gelegd. Zoals het er nu naar uitziet, vindt geen compensatie aan de voorkant van het proces plaats. Pas nadat de vergunningverlening onherroepelijk is geworden, kunnen bewoners een verzoek om nadeelcompensatie indienen op grond van de Omgevingswet. Die procedure is lastig en tijdrovend, heeft een hoge legesdrempel, legt de bewijslast van de schade mede bij de aanvrager en laat 4% van de vastgestelde schade buiten beschouwing als zijnde het normaal maatschappelijk risico. Gelet op de ervaringen met nadeelcompensatie na plaatsing van windmolens, is er niet veel te verwachten van nadeelcompensatie aan de achterkant. Verwezen wordt naar het onderzoek van het Kadaster van 1 september 2022 waarin is onderzocht welke waarde effecten de	Het belang van zorgvuldige participatie door de indiener van de zienswijze erkennen we. Het college heeft gevraagd om in het kader van de omgevingsdialoog ruimhartig om te gaan met onderdelen waar belanghebbenden mee kunnen denken. De gemeente Bergen op Zoom betreft de belangen van inwoners bij haar afweging, mede op basis van de beoordeling van het participatieplan (opgesteld door initiatiefnemer RWE) en een evenwichtige toedeling van functie aan locaties (ETFAL). Voor de aanvraag van de omgevingsvergunning gaat het hierbij om zowel proces- als projectparticipatie.
---	--------------	--	--

		plaatsing van windmolens op de verkoopprijzen van woningen in de nabijheid heeft. Hieruit blijkt dat ook bij een afstand van 1000 tot 2000 meter van de woningen tot de molens een aanzienlijke waardedaling plaatsvindt. Er zou gezocht moeten worden naar een meer bevredigende manier om omwonenden, als het tot plaatsing komt, tegemoet te komen. Nadeelcompensatie kan ook door de initiatiefnemer worden aangeboden c.q. kan van hem worden gevraagd, voordat het besluit tot plaatsing wordt genomen. Hierbij dient geen rekening gehouden te worden met het normaal maatschappelijk risico, zodat betrokkenen hun hele schade vergoed krijgen. Daarnaast is het steeds meer gebruikelijk geworden dat de initiatiefnemer, als onderdeel van een schaderegeling, andere omwonenden in natura tegemoet komt door de jaarlijkse levering van een hoeveelheid elektriciteit, de plaatsing van zonnepanelen, een laadpaal of andere varianten. Naast de procesparticipatie is ook de projectparticipatie, zoals genoemd in de Participatiewaai van november 2019, van meet af aan belangrijk. Vanuit de bewonersgroep Auvergnepolder is voor het bovenstaande vanaf 2018 aandacht gevraagd bij uw college. U kunt dit probleem niet doorschuiven naar de initiatiefnemers. U hebt een eigen verantwoordelijkheid om te beoordelen of beide zijden van de medaille voldoende aandacht hebben gekregen en er een "fair balance" tot stand is gekomen tussen de belangen van de initiatiefnemers en die van de omwonenden. Pas dan kan de ruimtelijke procedure om de windmolens te plaatsen worden doorgezet.	
--	--	--	--

Reclamant 3
Ontvangstdatum: 28-04-2025
Waterschap Brabantse Delta

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Bevoegd gezag en vergunningplicht	In de NRD ontbreekt de vermelding dat Waterschap Brabantse Delta bevoegd gezag is voor de benodigde omgevingsvergunning(en) ten aanzien van waterstaatswerken. Dit is relevant vanwege: • Het draaien van de rotorbladen over de primaire waterkeringen (specifiek bij WT1, WT4 en mogelijk WT2); • De aanleg van verhard oppervlak (waaronder aspecten van waterberging); • Het kruisen van watergangen; • Het verwijderen van de bestaande acht windturbines en kabeltracés op/uit de primaire waterkering. Daarnaast is Waterschap Brabantse Delta privaatrechtelijk eigenaar van de primaire waterkering waarop de bestaande acht windturbines staan. Hiervoor dienen separate afspraken gemaakt te worden. Wij verzoeken u vriendelijk om in de verdere documentatie expliciet het waterschap te benoemen als bevoegd gezag en rekening te houden met de hierboven genoemde vergunning- en toestemmingstrajecten.	De zienswijze van de indiener wordt onderschreven. Het Waterschap Brabantse Delta zal worden vermeld als bevoegd gezag voor de benodigde vergunningen ten aanzien van waterstaatswerken.

b	Faalkansanalyse	Wij verwachten een gedegen faalkansberekening waarin de effecten van mogelijke faalmechanismen van de windturbines (zoals bladbreuk, mastbreuk en afworp) op de primaire keringen inzichtelijk worden gemaakt. Op basis van het Handboek Risicozoneringen wordt het volgende gesteld: "In het algemeen kan gesteld worden dat de risico's als gevolg van het plaatsen van windturbines niet mogen leiden tot een verhoogde bezwijkkans van de dijklichamen. Generieke bezwijkkansen van dijklichamen zijn niet voorhanden." Wij stellen daarom de volgende eis: een verwaarloosbaar kleine additionele faalkans van de directe faalmechanismen van de dijk, als gevolg van de windturbines. Dit conform het ENW-advies voor de Oostpolderdijk. Voor primaire waterkeringen hebben we dit vertaald in de volgende eis: de additionele faalkans per turbine op trajectniveau mag 0.1% van de toelaatbare faalkans op trajectniveau bedragen. De norm van de Auvergnedijk (traject 34-5) is 1/100 (ondergrens). De toegestane additionele faalkans per turbine is dan 1/100.000 Hierbij kan worden aangenomen dat de waterkering faalt indien de kernzone of beschermingszone A wordt geraakt door mast, gondel of rotorblad. Een hersteltijd van 1 maand mag worden meegenomen. Wij vragen u deze faalkansanalyse expliciet als verplicht onderdeel in het verdere proces op te nemen.	Met betrekking tot de vereiste faalkansanalyse vanwege de nabij gelegen primaire waterkering neemt initiatiefnemer contact op met indiener.
---	-----------------	---	--

c	Aansluiting	In de NRD wordt in figuur 1.1 het bestaande inkoopstation op de kering tussen de huidige acht windturbines genoemd. Onduidelijk is of de drie nieuwe turbines hierop aangesloten zullen worden. Indien aansluiting op dit inkoopstation wordt voorzien, verzoeken wij u rekening te houden met: • De noodzaak van privaatrechtelijke afspraken met het waterschap als eigenaar van de kering; • In beginsel mogen er conform onze beleidsregels geen nieuwe kabeltracés worden aangelegd in (primaire) waterkeringen. Wij verzoeken u hierover meer duidelijkheid te verschaffen in de verdere planvorming.	Volgens het plan worden de nieuwe windturbines niet aangesloten op het bestaande inkoopstation. Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling zal een nieuw inkoopstation worden gerealiseerd in de nabijheid van de nieuwe windturbine posities.
---	-------------	--	--

Reclamant 4
Ontvangstdatum: 01-05-2025
Werkgroep Natuur en Milieu van de Stichting Brabantse Wal

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Vermogen	Het vervangen van fossiele energie door bv windenergie is noodzakelijk. Windenergie heeft echter nadelen, risico's met betrekking tot de natuur. Windmolens veroorzaken slachtoffers onder vogels en vleermuizen. Het is daarom van belang windmolens zorgvuldig te plaatsen en te voorzien van mitigerende maatregelen om deze slachtoffers zoveel mogelijk te voorkomen. Hoe verhoudt zich het beoogde toegevoegde vermogen van 15MW tot de nagestreefde opbrengst van 72 GWh/jaar als vermeld in de RES? Het RWE-project wp Halsteren zou 42 GWh opleveren. Daarnaast is sprake van 48 GWh "nieuwe windturbines" maar dat telt op tot 90 GWh. Wat is de uitleg?	De 72 GWh zoals genoemd in de RES 1.0 bestaat uit 24 GWh repowering (extra opwekking die wordt toegevoegd ten opzichte van de huidige windpark door middel van het vervangen van het huidige windpark) + 48 GWh opwekking door nieuwe windturbines.
b	Gemeenteraad	Betekent "bindend adviesrecht" dat de Gemeenteraad het laatste woord heeft, het uiteindelijke besluit neemt mbt vergunningverlening?	Wanneer de gemeenteraad een negatief advies uitbrengt, mag het college de omgevingsvergunning, in principe dus niet verlenen.

c	Looptijd vergunning	Volgens de landelijk overeen gekomen “Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land” worden plannen voor het verplaatsen van de molens naar een ander gebied in de buurt beschouwd als een “nieuw windproject”. Dat geldt zeker ook voor de nieuwe molens die binnendijs worden gebouwd. Zie de Gedragscode op 6: “Indien een windproject wordt vervangen door een nieuw windproject (repowering) is sprake van een ontwikkeltraject van een initiatiefnemer. Dit geldt als een nieuw project waarop de Gedragscode dus van toepassing is.” Omdat het dus gaat om een nieuw project pleiten wij ervoor om een eventuele vergunningverlening voor het nieuwe wp Halsteren aan te gaan voor een termijn van 25 jaar met als voorwaarde dat het gebied daarna in oude staat wordt teruggebracht. Een vergunning voor bepaald tijd bepleiten wij voor alle mogelijke nieuwe initiatieven voor windparken in de gemeente Bergen op Zoom / op de Brabantse Wal, onder het adagium gelijke monniken, gelijke kappen.	De provincie Noord-Brabant heeft de landelijke gedragscode overgenomen in de provinciale verordening. Hieruit volgt dat een nieuwe vergunning voor windpark Halsteren een bepaalde looptijd heeft van 25 jaar.
d	Afstandseis	Wij gaan ervan uit dat als er nieuwe landelijke regels komen met een afstandseis deze ook gelden voor wp Halsteren.	De op het moment van indiening geldende normen/regels en jurisprudentie worden toegepast.
e	Batterijopslag	Wordt overwogen om in de nabijheid van de nieuwe windmolens batterijen voor grootschalige opslag toe te voegen? Wordt dit dan ook meegenomen in de planvoorbereiding en in de MER?	De beoogde ontwikkeling betreft op dit moment uitsluitend het vernieuwen van het windpark Halsteren en er wordt niet voorzien in (grootschalige) batterij opslag. Batterijopslag is nu niet meegenomen in de planvoorbereiding voor windpark Halsteren.

f	Participatie	In het kader van “participatie” zal het de bedoeling zijn van dit nieuwe windproject om omwonenden, en burgers en bedrijven in Bergen op Zoom in de gelegenheid te stellen om mee te investeren en om een leuk rendement te behalen. Welke specifieke, financieel gunstige mogelijkheden kan het nieuwe windpark Halsteren bieden om agrariërs in de omgeving te laten participeren in het plan, ten einde te voorkomen dat in de gemeentes van de Brabantse Wal allerlei kleine windmolentjes zullen verrijzen (masthoogte <25 meter)?	Het belang van zorgvuldige participatie door de indiener van de zienswijze wordt erkend. Er dient wel te worden vermeld dat participatie geen onderwerp is van de NRD en de milieueffectrapportage. De invulling van de projectparticipatie wordt door initiatiefnemer RWE nog nader uitgewerkt en beoordeeld door de gemeente. Binnen het van rechtswege geldende bestemmingsplan 'Buitengebied 1e herziening' zijn dergelijke windturbines (masthoogte <25 meter) binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden - Openheid' niet toegestaan.
g	Vlieghoogte	Het is zinvol niet alleen de ashoogte van 131m en tiphoogte van 200m te vermelden maar ook de vrije en daarmee veilige vlieghoogte onder de laagste wikenstand te specificeren. Deze zal 62m bedragen.	De tiplaaagte zal worden vermeld in de milieueffectrapportage.
h	Natuur	De N2000-gebieden van belang zijn Zoommeer, Brabantse Wal en het Markiezaat. .	Wij onderschrijven het belang van het behoud van de aanwezige ecologische waarden in de voorgenoemde Natura-2000 gebieden t.a.v. de beoordeling van het windpark Halsteren in de milieueffectrapportage.
i	Natuur	Vogelsoorten die ter plaatse voorkomen zijn onder meer: a. watervogels als soorten reigers, meeuwen en steltlopers, b. roofvogels als bruine kiekendief, visarend, buizerd, sperwer, zeearend, slechtvalk, torenvalk c. vele eenden en ganzensoorten d. zwaluwsoorten incl gierzwaluw Ook vleermuissoorten zullen hier voorkomen, zowel in broedtijd als in trektijd.	De voorgenoemde soorten zijn inderdaad aanwezig in en rondom het plangebied. Ten behoeve van de milieueffectrapportage wordt een uitgebreid ecologisch onderzoek uitgevoerd.

j	Natuur	Ecologisch onderzoek is daarmee van belang voor de precieze plaatsbepaling van de beoogde molens, onderzoek naar vogels en vleermuizen door de dag en door de seizoenen heen.	Ten behoeve van de milieueffectrapportage wordt een ecologisch onderzoek uitgevoerd waarbij langdurig veldonderzoek zal plaats vinden.
k	Natuur	Na plaatsing van de molens is vervolgonderzoek gewenst naar slachtoffers onder vogels en vleermuizen door de seizoenen en jaren heen wat moet kunnen leiden tot aanvullende mitigerende maatregelen.	De noodzaak van vervolgonderzoek na plaatsing windturbines en eventueel daaruit volgende mitigerende maatregelen zullen worden beschouwd in het ecologisch onderzoek van de milieueffectrapportage.
l	Natuur	Als te overwegen mitigerende maatregelen kunnen genoemd worden: a. voor plaatsing: De precieze plaatsing van de windmolens, bv verder de Auvergnepolder in b. toevoeging van sensoren voor grotere vogels inclusief een bijbehorende stilstandvoorziening c. plaatsing van een radar voor alle vleermuizen en vogels met stilstandfunctie en stilstandbudget voor trek- en broedtijd d. daar inzichten mbt natuurschade alsmede mogelijke mitigerende maatregelen zich continue ontwikkelen, dient gestreefd te worden naar toepassing van best beschikbare technieken.	Of de voorgenoemde door de indiener mitigerende maatregelen aan de orde zijn voor windpark Halsteren, wordt onderzocht in het ecologisch onderzoek. Het gaat hierbij ook welke mitigerende maatregelen het beste toepasbaar of het meest effectief zijn voor in specifiek windpark Halsteren.

Reclamant 5
Ontvangstdatum: 24-05-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap en natuur, woningwaarde	* Allereerst de voorgenomen locatie (Auvergnepolder). Een locatie die naar mijn mening niet geschikt is voor het plaatsen van een 3-tal mega windturbines. Beter zou zijn te kiezen voor een locatie waar al concentratie is van bestaande windmolens, bijvoorbeeld de Krammersluizen. Die locatie schaadt tenminste geen belangen van burgers en bedrijven. * De hoogte van de mega windturbines geeft niet alleen horizonvervuiling maar kan ook overlast veroorzaken zoals geluidhinder en gezondheidsproblemen. * Aantasting van de biodiversiteit (Natura 2000). * Veilige afstand tot bewoning zou minimaal 2000 moeten zijn voor molens met deze hoogte. * Waardedaling van de woningen.	Er ligt een regionale opgave om te kunnen voldoen aan een groeiende energievraag. De Auvergnepolder is in 2021 aangewezen als zoekgebied voor windenergie in de vastgestelde Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 van West-Brabant. In de RES is hierbij een zorgvuldige afweging gemaakt van verschillende ruimtelijke- en milieuaspecten, om tot de gekozen zoekgebieden te komen. Daarnaast betreft de beoogde ontwikkeling van windpark Halsteren, een repowering project van een bestaand windpark. Windturbines zijn vanwege hun hoogte inderdaad zichtbaar in de omgeving. Dit geldt voor het bestaande en het nieuwe windpark. In hoeverre er sprake is van horizonvervuiling wordt in het kader van de milieueffectrapportage onderzocht in het onderdeel landelijke inpassing.. De GGD-West Brabant en GGD Zeeland zijn betrokken als onafhankelijk adviseur van de milieueffectrapportage. De genoemde ruimtelijke- en milieuaspecten zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage. In hoeverre er sprake is van overlast of gezondheidsproblemen, zal onderzoek in de milieueffectrapportage moeten uitwijzen. Het is nu nog te vroeg om daar uitspraken over te doen. Indien mitigerende maatregelen benodigd zijn, worden deze meegenomen.

Reclamant 6
Ontvangstdatum: 24-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	landschap, natuur, gezondheid, woningwaarde	* Landschaps- en horizonvervuiling. * Gezondheidsschade, uit slaaponderzoek blijkt dat bij 29Vo 19% van omwonenden slaapstoornissen optreden, afhankelijk van de afstand tot de molens (500-2000 meter). * De leefomgeving wordt ernstig aangetast. * Een landelijk agrarisch gebied wordt getransformeerd tot een energie-wingebied. * Slagschaduwen zorgen voor irritatie. * Verspreiding van giftig BPA. * Aantasting van de biodiversiteit, Natura 2000 gebied wordt aangetast. * "Veilige afstand" tot bewoning zou minimaal 2000m. moeten zijn voor molens van deze hoogte. * Waardedaling van de woningen.	Zie antwoord zienswijze 1 t.a.v. Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 West-Brabant en antwoord zienswijze 30. Ten aanzien van de transformatie van agrarisch gebied naar een energiewingebied, wijzen wij erop dat de gehele Auvergnepolder in de RES is aangewezen als zoekgebied voor windenergie. Dat hier agrarisch gebied wordt getransformeerd is daar een gevolg van.

Reclamant 7
Ontvangstdatum: 28-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Gezondheid, natuur, landschap, motie	* Gezondheidsrisico's, veroorzaakt door geluid, trillingen, slagschaduw en verspreiding van schadelijke stoffen. * Natuurverstoring, negatief effect op de flora en fauna (het verstoren van het natuurlijk leefgebied). Zeker tav het natura 2000 gebied, de vele ganzen en vleermuizen in het gebied. * Landschappelijke impact, horizonvervuilingdoorde mega hoge windturbines, het open agrarische landschap krijgt een industriële uitstraling, kortom een te grote verandering van het landschap, hetgeen voor ons niet acceptabel is. * Economisch impact door waarde daling van onze woning door de hiervoor genoemde punten. * wij zijn bang, dat in combinatie met het nieuwe energie/verdeelstation en de nieuwe mega windturbines, het totale gebied later als industriegebied en/of bedrijventerrein ingericht gaat worden. * Een enigszins "veilige" afstand tot bewoning zou voor deze hoge mega windturbines minimaal 2.000 meter moeten zijn . De afstand nu is zorgelijk. Nederland is al zo klein en vol gebouwd. We hebben te weinig ruimte. Laten we de ruimte die we nog hebben niet nog verder volbouwen met afschuwelijke hoge mega windturbines. U heeft zelf aangegeven in een Raadsvergadering dat uitbreiding van windparken niet meer nodig is. Waarom dan deze vervanging van 8 bestaande windturbines?	Zie antwoord zienswijze 1 t.a.v. Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 De genoemde locatie Krammersluizen bevindt zich in de provincie Zeeland en is daarmee niet geschikt voor de RES1.0 van West Brabant. De genoemde ruimtelijke- en milieuaspecten zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Het windpark moet voldoen aan alle vigerende normen die vastgesteld zijn het moment dat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Eventuele benodigde en mogelijke mitigerende maatregelen worden hierin meegenomen. Het voorstel om de bestaande windturbines te vervangen voor de nieuwe windturbines met dezelfde hoogte is niet realistisch. De gemeenteraad van Bergen op Zoom heeft een motie aangenomen waarin het college van B&W verzocht wordt om onderzoek te doen naar in hoeverre nieuwe windturbines na dit plan nog nodig zijn om aan de RES 1.0 doelstellingen te voldoen van de Regionale Energie Strategie West-Brabant. In diezelfde motie heeft de gemeenteraad het college verzocht om wel medewerking te verlenen aan het project van de vervanging van het bestaande windpark van RWE.

Reclamant 8
Ontvangstdatum: 26-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap, natuur	Horizonvervuiling, natuurverstoring in zo'n mooie polder	Het belang van het behoud van landschappelijke waarden in de Auvergnepolder door de indiener onderschrijven we. De waarborging van ruimtelijke-, landschappelijke en milieuaspecten gerelateerd aan de ontwikkeling van het windpark Halsteren zullen zorgvuldig worden onderzocht in de milieueffectrapportage en dienen daarbij als basis voor de landsschappelijke inpassing van het windpark. Het windpark moet voldoen aan alle vigerende normen die vastgesteld zijn op het moment dat de op omgevingsvergunning wordt besloten Eventuele benodigde en mogelijke mitigerende maatregelen zullen hierin worden meegenomen. Voor een toelichting op de binnendijkse plaatsing van de windmolens wordt verwezen naar antwoord zienswijze 1 t.a.v. de RES 1.0 West-Brabant.

Reclamant 9 Ontvangstdatum: 10-04-2025			
Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap	De landelijke omgeving in de directe nabijheid van het dorp Halsteren zijn voor mij de kern van de woonwaarde om hier te leven en te wonen. Het weidse uitzicht in de polder geeft rust en gevoel van ruimte. De huidige 8 windturbines geven slechts in geringe mate verstoring van dat gevoel. Als je vanuit Halsteren naar elke willekeurige windrichting weggrijd, wordt je onaangenaam verrast door de vele hoge turbines, Steenbergen, Dinteloord, Willemstad, De Volkerak, de Kreekraksluizen etc etc. De nu geplande windturbines zorgen voor een verder verstoring van het weidse gebied en gevens straks het gevoel dat er overal turbines staan. Het verzoek de gemeente om niet mee te werken aan deze geplande ontwikkeling. Maximaal bespreekbaar is wat mij betreft vervanging van de 8 huidige turbines van gelijke hoogte. Stop de verdere vervuiling van het weidse landschap!	zie antwoord zienswijze 30

Reclamant 10
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap, gezondheid	* Gezondheid (jonge kinderen) * Waardevermindering woning * Slagschaduw * geluidoverlast * Licht (lampen in de avond aan)	zie antwoord zienswijze 30

Reclamant 11
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap, gezondheid	* Gezondheid * Waardevermindering woning * Slagschaduw * geluidoverlast * Stress/onrust * Licht * Woongenot * Natuurgebied	zie antwoord zienswijze 30

Reclamant 12
Ontvangstdatum: 10-05-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Geluid	Wij snappen dat modellen ingevuld worden, maar graag plaatselijke metingen meest slechte omstandigheden	Zie antwoord zienswijze 30

Reclamant 13
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap, gezondheid,	Gezondheid Waardevermindering woning Geluidoverlast en slagschaduw Stress (onrust) draaien wieken (op geestelijk en gezondheidsvlak) licht (bollen op de molens) Natuurgebied (Natura 2000) Zicht vervalt (landelijk zicht) woongenot Dieren zijn belangrijker dan mensen We wonen in een landelijk/agrarisch gebied hier. Passen geen windmolens van 200 meter. Dan wordt het industrie.	Zie antwoord zienswijze 30 De Auvergnepolder is aangewezen in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 West-Brabant als zoekgebied voor windenergie. Er ligt een regionale opgave om te kunnen voldoen aan een groeiende energievraag. De genoemde locaties Oesterdam en Antwerpen bevinden zich buiten de regio West-Brabant en zijn daarom niet geschikt. De locaties bij de Bergse Plaat en het Zoommeer zijn vooraf uitgesloten vanwege te verwachte radarverstoringen bij Defensie. Bovendien bevinden zich ter plaatse van de Bergse Plaats een significant hoger aantal omwonenden, dan in de Auvergnepolder. Tot slot, is het Zoommeer aangewezen als beschermd Natura-2000 gebied en is het uitgesloten om ter plaatse nieuwe windturbines te realiseren.

Reclamant 14
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Landschap, gezondheid,	Mijn argumenten: * Waardevermindering woning * Lichamelijke gezondheid (mijn vrouw heeft epilepsie die kan niet tegen draaiende bewegingen en knipperende lichten_ * Woongenot * Nu vrij uitzicht, dat gaat straks weg! * Slagschaduw * Geluidoverlast * Natuur (dieren lijken belangrijker dan de mensen	Zie antwoord zienswijze 30.

Reclamant 15
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Alternatieven formuleren	Laat ze aan de andere kant van de dijk staan, waar ze al stonden. Of is de natuur belangrijker dan de mensen die er in de buurt wonen. Kijk eens een keer naar de documentaire van Marijn Poels staat op youtube. Of zet ze op de Bergse plaat.	De posities van de windturbines worden bepaald op basis van een zorgvuldige afweging van diverse ruimtelijke- en milieuaspecten. Het is niet mogelijk om de windturbines buitendijks te plaatsen omdat dit de werking van Defensie radar zou belemmeren en omdat het Zoommeer is aangewezen als Natura-2000 gebied. Tot slot bevinden zich in de omgeving van de Bergse Plaat een significant hoger aantal omwonenden dan in de Auvergnepolder.

Reclamant 16
 Ontvangstdatum: 15-04-2025
 SABIC Innovative Plastics B.V.

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Beperking bedrijfsvoering	SABIC Innovative Plastics B.V. (SABIC) heeft met enige verbazing kennisgenomen dat RWE in haar ontwerpnotitie voor het windpark Halsteren in één van de alternatieven een windmolen heeft geprojecteerd op de welbekende Spie, dat onderdeel vormt van het SABIC terrein in Bergen op Zoom. Dit niet alleen omdat er terzake geen enkel overleg met RWE heeft plaatsgevonden, laat staan dat SABIC zou hebben ingestemd met de bouw en het gebruik van een windmolen op haar terrein, maar ook omdat SABIC al geruime tijd in gesprek is met RWE en haar voorgangers over de toekomst van het windpark op de Banddijk. Plaatsing van een windmolen op de Spie zou bovendien in de weg staan van activiteiten die passen binnen het bestemmingsplan (industrie, categorie 4.2). De direct nabijheid van een windmolen met de afmetingen zoals thans voorzien, en de daarmee gepaard gaande risico's, verdaagt zich bovendien slecht met de chemische activiteiten van de Seveso-inrichting op het SABIC-terrein. Naar mening van SABIC is een terrein als de Spie ook beter inzetbaar voor andere doeleinden, eventueel in de energietransitie. Verschillende initiatieven worden op dit moment al door SABIC onderzocht. Tot slot ontbreekt naar de mening van SABIC ook de economische ratio voor het plaatsen van een windmolen op de Spie. Doordat een vrij aanzienlijk deel van het SABIC-terrein vervolgens niet meer inzetbaar zou zijn voor industriële doeleinden zou de economische waarde daarvan de facto devalueren tot een waarde vergelijkbaar met die van landbouwgrond.	We begrijpen de argumenten van de indiener en zullen daar rekening mee houden in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage. Externe veiligheidsrisico's ten gevolge van de windturbine posities zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Hierbij worden de vigerende normen in acht genomen zodat bestaande functies in de omgeving van het windpark niet worden belemmerd. De keuze voor de voorgenoemde alternatieve windturbine positie is hoofdzakelijk gebaseerd op de waarborging van de Defensie radardekking. Een gedeelte van de Spie bevindt zich namelijk binnen de radarcontour van het bestaande windpark. Om die reden is de windturbine op de Spie als alternatief meegenomen in de NRD.

Reclamant 17
Ontvangstdatum: 10-04-2025

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Waarde onroerend goed	Op dit moment zijn wij inwoners van de kern Tholen: Slikkenburgseweg 4 te Halstern staat te koop. Wij zijn in gesprek met verkoper/makelaar over de aankoop van dit onroerend goed. Wij maken ons grote zorgen over de eventuele toekomstige plaatsing van windturbines in deze omgeving en dan met name de plaats van WT5 in scenario C. Het effect op flora en fauna, uitzicht, woongenot wordt ernstig benadeeld door de eventuele bouw. Tevens zal dit grote gevolgen hebben voor de waarde van het onroerend goed en de eventuele verkoopbaarheid in de toekomst. Wij gaan hierover graag z.s.m . met u in gesprek	Initiatiefnemer RWE heeft inmiddels contact opgenomen met indiener zienswijze.

Reclamant 18 Ontvangstdatum: 01-05-2025			
Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Rechtsongelijkheid	Er is sprake van (rechts)ongelijkheid doordat afstandsnormen per gemeente verschillen, zodat bewoners in beide gemeenten op verschillende manieren blootgesteld worden aan de effecten van windturbines	De geluidsnormen worden gebaseerd op de lokale situatie en er is dus daarom geen sprake van rechtsongelijkheid. Het voorgenoemde onderwerp door de indiener van de zienswijze heeft niet zozeer betrekking op de NRD maar meer op de milieueffectrapportage of de ontwikkeling van het windpark als geheel.
b	Rechtsongelijkheid	Er is sprake van (rechts)ongelijkheid doorat het beleid- en eisen van de provincie Noord-Brabant en Zeeland niet op elkaar aansluiten en het plangebied meer impact heeft op de bewoners van de gemeente Tholen dan gemeente Bergen op Zoom	De gemeente Tholen, haar inwoners en de provincie Zeeland mogen ook zienswijzen indienen. Er is op dat punt geen rechtsongelijkheid.
c	Locatie	Met de wetenschap dat de overheid inzet op elektriciteit van zee voor het gehele land is tegenstrijdigheid met ambities tot dit initiatief. Te meer daar er een windpark beschikbaar is nabij de Kreekraksluizen, voor dat gebied voor zowel provincie Noord-Brabant als Zeeland	Zie antwoord zienswijze 1 t.a.v. RES 1.0 West-Brabant. De genoemde locatie Kreekraksluizen bevindt zich buiten de regio West-Brabant en is daarmee niet geschikt als windmolenlocatie voor Bergen op Zoom.
d	Wind	Op windstille dagen worden de klimaatdoelen door de gemeente Bergen op Zoom niet gehaald, hiervoor dienen varianten worden opgesteld om deze doelen wel te halen	Ten aanzien van de opbrengst en de doelen uit de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) West-Brabant worden jaargemiddelden gehanteerd.
e	Varianten windmolens	Om adequaat de milieueffecten van windturbines vast te stellen moet de MER specificeren van welk type windturbine wordt uitgegaan	Het uitgangspunt is een zeer reeel scenario aan de hand van een windturbine met vastgestelde specificaties waarbij alle

			omgevingsaspecten worden getoetst.
f	Luchtkwaliteit	Graag aandacht voor de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen door extra verhoogde windturbines ook in combinatie met uitstoot van aangrenzende industriegebied	Het is onduidelijk welke verontreinigde stoffen de indiener van de zienswijze bedoelt.
g	Compensatie	Heldere compensatieregeling gedurende operationele opwekking windturbines aan bewoners bij negatieve milieueffecten	Door initiatiefnemer RWE wordt gewerkt aan een proces -en projectparticipatieplan. De gemeente zal dit proces- en projectparticipatieplan beoordelen.
h	Focus	De milieueffecten van de verbouwing van het elektriciteitsnet om de windturbines aan te sluiten moet geheel worden meegenomen, ook die van extra benodigde infrastructuur en energiestations	De verwachte milieueffecten zullen worden geëvalueerd voor de reikwijdte van de elektrische infrastructuur zoals opgenomen in de vergunningsaanvraag. Dit omvat de elektrische infrastructuur van (en inclusief) de windturbines tot aan het inkoopstation.
i	Slagschaduw	De norm voor slagschaduw aanpassen naar 0 uren gedurende de exploitatietermijn van de windturbines	Voor het Windpark Halsteren zullen ten aanzien van slagschaduw, de vigerende normen worden gehanteerd.
j	Welstand	Geen reclame-uitingen op de windturbines gedurende de exploitatietermijn	Er zullen geen reclame uitingen worden aangebracht op de windturbines gedurende de exploitatietermijn van de windturbines.
k	Lichtvervuiling	Windturbines vanaf moment ingebruikname uitvoeren met vliegdetectie ter voorkoming van lichtvervuiling waarbij algemene vliegtuigbewegingen naar luchthaven voor burgerluchtvaart de turbine verlichting altijd uitgeschakeld is.	Mitigerende maatregelen ter voorkoming van lichthinder zoals de door de indiener aangegeven naderingsdetectie zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage.

l	Ecologie	Aandacht voor beschermde diersoorten mede gezien aangrenzend Natura200 gebied en foeragerende diersoorten op hoogte van windturbine	De aanwezige ecologische waarden zullen worden onderzocht in de vereiste ecologische onderzoeken en de milieueffectrapportage. Indien nodig worden mitigerende maatregelen getroffen.
m	Termijn	Vergunning exploitatie windturbines maximeren op totaal 40 jaar vanaf ingebruikname bestaande 8 windturbines aan de wijk (1992), vergunning geldig tot 2032	De omgevingsvergunning voor het Windpark Halsteren zal voor een bepaalde tijd van maximaal 25 jaar worden afgegeven.
n	Sloopvoorwaarde	Verwijderen bestaande 8 windturbines volledig koppelen aan ingebruikname nieuwe windturbines	Het bestaande windpark zal zijn afgebroken op het moment dat het nieuwe windpark wordt gebouwd.
o	Stikstof	Stikstofdepositiewaarde conform huidige regelgeving voor zowel aanlegfase, gebruiksfase en verwijderfase bestaande windturbines	De sloopfase vormt geen onderdeel van de milieueffectrapportage maar zal wel cumulatief in beschouwing worden genomen. Ten behoeve van de omgevingsvergunning zal een AERIUS-berekening (bouwfase en gebruiksfase) conform de vigerende normen op moment van beslissing op de aanvraag.

Reclamant 19
Ontvangstdatum: 30-04-2025
Provincie Noord-Brabant

Nummer	Betreft	Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
a	Leesbaarheid	Op pagina 6 van de NRD wordt het volgende aangegeven: “ In 2023 is het opnieuw opgepakt door RWE. Inmiddels is de wetgeving veranderd door het inwerking treden van de Omgevingswet. De gemeente Bergen op Zoom blijft bestuurlijk bereid haar medewerking te verlenen aan het initiatief en blijft daarmee het bevoegd gezag voor het windpark.” De onderbouwing van de gemeente als bevoegd gezag zou hier duidelijker kunnen.	De aangegeven aanvulling ten aanzien van de leesbaarheid over de onderbouwing van de gemeente als bevoegd gezag, zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage.

b	Beleidskaders provincie	De provinciale belangen en beleidskaders worden vrij summier benoemd. In het stuk worden onder meer de volgende relevante provinciale beleidskaders en de betekenis daarvan voor het initiatief niet geduid: • Beleidskader Milieu • Beleidskader Natuur 2030 • Beleidskader Leefomgeving 2030 • Regionaal Water en Bodemprogramma 2022-2027 Overigens staat het wel genoemde provinciaal beleid nu als een paragraaf onder rijksbeleid. Geadviseerd wordt om het provinciale beleid en de eventuele consequenties hiervan duidelijk en volledig te vermelden in de NRD en het MER. Voorts wordt in de regio gewerkt aan het Regionaal Plan Energiesysteem Midden- en West-Brabant en in de provincie aan het Brabants Energieperspectief 2050. Uit de NRD blijkt niet hoe het initiatief zich verhoudt tot dit RPE. Geadviseerd wordt om in de NRD en het MER aan te geven hoe het initiatief zich verhoudt tot het Regionaal Plan Energiesysteem Midden- en West-Brabant en het Brabants energieperspectief 2050.	Zienswijze sub. 4: De aangeven aanvullingen ten aanzien van de provinciale beleidskaders zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage. Zienswijze sub. 4b en 4c: Naar verwachting wordt in juni 2025 het 'Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant Energie in Balans' (hierna: RPE-WBEB) behandeld door de gemeenteraad van Bergen op Zoom voor vaststelling. Wanneer alle leden van de RES West-Brabant, waaronder Bergen op Zoom, het RPE-WBEB hebben vastgesteld, is deze formeel vastgesteld. Naar verwachting laat de provincie het beleidskader 'Brabants Energieperspectief 2050' vaststellen eind 2025/begin 2026. Naar verwachting draagt het project windpark Halsteren bij aan beide genoemde provinciale beleidskaders. De aangeven aanvullingen ten aanzien van de provinciale beleidskaders zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage.
---	-------------------------	--	---

c	Kostprijs	De doelstelling is om een opgesteld vermogen te realiseren van circa 15 MW. RWE is van plan de bestaande turbines te vervangen door 3 turbines, met een ashoogte van 131 meter en een tiphoogte van 200 meter. De maximale hoogte van een windturbine wordt aangegeven met een zogenoemde tiphoogte. De tiphoogte bestaat uit de ashoogte (131 meter) plus de lengte van een rotorblad (69 meter). De beschikbare marktconforme windturbines worden steeds hoger en worden uitgevoerd met grotere rotorbladen. Door de toepassing van grotere en hogere windturbines, kan de kostprijs voor duurzame elektriciteit worden verlaagd. Het verlagen van de kostprijs is noodzakelijk vanwege de jaarlijkse verlaging van de subsidie (SDE+). Bijkomend doel is volgens de NRD het verlagen van de kostprijs. Uit de NRD blijkt niet of en hoe in het MER zal worden getoetst op de mate waarin de diverse alternatieven bijdragen aan de doelen opgewekt vermogen en kostprijs.	De kostprijs van een windturbine is niet direct onderdeel van een milieueffectrapportage. Een milieueffectrapportage richt zich primair op de milieueffecten van een project, niet op de financiële of economische aspecten.
d	Doelbereik	We adviseren om bij het vaststellen van Reikwijdte en Detailniveau en het MER het doelbereik duidelijker te formuleren en een aanzet te doen voor de wijze waarop in het MER op de bijdrage aan het doelbereik zal worden getoetst.	Het verduidelijken van het geformuleerde doelbereik en de wijze van beoordeling zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage.
e	Geluid	In de NRD wordt gesteld dat “Op ruimtelijke gronden (onder andere geluidnormen) is het niet mogelijk om een groter aantal windturbines te plaatsen dan drie”. Geadviseerd wordt om deze stelling deugdelijk te onderbouwen. Vervolgens worden er in de NRD een drietal alternatieven vermeld waarbij wordt uitgegaan van drie windturbines. Die volgens de NRD buiten NNN-gebied liggen. En Natuur Netwerk Brabant (NNB). Er is geen alternatief geformuleerd waarin wordt gekozen voor windturbines met andere afmetingen en vermogens, zoals eerder in de NRD vermeld.	Aan de hand van een belemmeringenkaart en een motivatie in de verdere uitwerking van milieueffectrapportage, zal worden onderbouwd welke milieuaspecten een rol spelen bij de voorgenoemde bewering.

f	Natuur	Geef in de NRD ook aan of de windturbines ook buiten NNB-gebied liggen, neem in de afbeeldingen 3.6 t/m 3.8 een duidelijke legenda op geef de ligging van de NNN- en NNB-gebieden hierin aan.	De voorgenoemde verduidelijking ten aanzien van het beoogde windpark ten opzichte van NNN- en NNB gebieden door de indiener, zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage.
g	Alternatieven formuleren	We adviseren om: • In de NRD een alternatief te formuleren en in het MER uit te werken voor windturbines en andere afmetingen, zodat kan worden beschreven wat dit betekent voor doelbereik en milieugevolgen, of • In de NRD duidelijk te motiveren waarom een dergelijk alternatief niet wordt meegenomen.	Ten behoeve van de milieueffectrapportage zal verder worden onderzocht of een windturbine alternatief met andere dimensies meerwaarde geeft en worden gemotiveerd, wanneer dit niet het geval is.
h	Stikstof	Maak in de tabel onderscheid tussen aanlegfase en gebruiksfase (inclusief onderhoud) en geef per aspect aan in hoeverre deze wordt meegenomen en welke criteria worden beschouwd.	De voorgenoemde aspecten en criteria door de indiener zullen worden onderzocht in het in de milieueffectrapportage en het bijbehorende ecologische onderzoek en het benodigde stikstof onderzoek.
i	Waterhuishouding	Neem bij waterhuishouding de grondwaterkwaliteit, grondwaterstand en grondwaterstroming ook als criteria mee of motiveer waarom het fundament niet van een zodanige omvang is dat deze effecten op de waterhuishouding te verwachten zijn.	De voorgenoemde aspecten en criteria door de indiener zullen worden onderzocht in het in de milieueffectrapportage en het bijbehorende onderzoek externe veiligheid.

j	Ecologie	Verduidelijk in de tabel de criteria voor soorten, inclusief rode lijst soorten (ruimtebeslag, vernietiging, verstoring, barrièrewerking?), Natura 2000 en ook op de overige natuurgebieden (vermesting en verzuring?), NNN (wezenlijke kenmerken en waarden?) en betrek hierbij ook het NNB en de groenblauwe mantel (behoud en ontwikkeling van kwaliteiten en waarden).	De voorgenoemde aspecten en criteria door de indiener zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage, het bijbehorende ecologische onderzoek en het stikstof onderzoek.
k	Actuele milieunormen	Sluit in de normstelling voor geluid en slagschaduw aan bij de actuele ontwikkelingen rondom de normstelling (op dit moment: de nieuwe landelijke milieunormen zoals in concept gepubliceerd op 12 oktober 2023).	Alle vereiste ruimtelijke- en milieuaspecten zullen zorgvuldig worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Het windpark moet voldoen aan alle vigerende normen die vastgesteld zijn op het moment dat op de omgevingsvergunning wordt besloten.
l	Luchtkwaliteit	Breid het beoordelingskader uit met het thema luchtkwaliteit met ten minste aandacht voor stikstofdioxide, fijn stof en roet (aanlegfase) of motiveer waarom deze niet relevant is.	Ten behoeve van de milieueffectrapportage zal verder worden onderzocht of een luchtkwaliteitsonderzoek meerwaarde geeft en worden gemotiveerd, wanneer dit niet het geval is.

m	Gezondheid	Breid het beoordelingskader uit met het thema gezondheid. Met een beoordeling conform de MGR-tool van het RIVM (geluid en lucht als niet kan worden gemotiveerd dat deze niet relevant is in de aanlegfase).	Het aspect milieugezondheid in de de MGR-tool van het RIVM omvat de aspecten luchtkwaliteit en geluid. Op basis van de Atlaskaart leefomgeving wordt ter plaatse van het plangebied en de directe omgeving een laag milieugezondheidsrisico aangegeven. Ten behoeve van de milieueffectrapportage zal verder worden onderzocht of het toepassen van de MGR-tool van toegevoegde waarde wordt geacht en worden gemotiveerd, wanneer dit niet het geval is. Hierbij dient te worden vermeld dat de GGD West-Brabant en GGD Zeeland fungeren als onafhankelijke adviseur voor de gemeente, ter waarborging van het aspect gezondheid in de milieueffectrapportage.
n	Sociale en ruimtelijke aspecten	Breid het beoordelingskader uit met het thema sociale en ruimtelijke aspecten, met daarbij aandacht voor de criteria gedwongen vertrek (criterium aantal keren gedwongen vertrek bedrijven en woningen), visueel (criterium visuele hinder) en veiligheidsbeleving (criterium veiligheidsbelevingsonderzoek), tenzij gemotiveerd kan worden dat deze criteria geen betrekking hebben op dit project.	De visuele hinder ten gevolge van het windpark wordt onderzocht in de paragraaf landschappelijke en cultuurhistorische waarden.
o	Omgevingsveiligheid	Breid de criteria voor externe veiligheid uit met het aantal (beperkt/zeer) kwetsbare gebouwen binnen de PR en de indirecte risico's (afstanden tot wegen, spoorwegen, vaarwegen ivm risico's voor passanten conform de landelijke beleidsregels, afstanden tot risicovolle bedrijven ivm mogelijke domino-effecten conform de landelijke regels en de afstand tot buisleidingen (belemmeringsgebied) conform de landelijke regels.	De voorgenoemde criteria door indiener worden onderzocht in de milieueffectrapportage en het bijbehorende onderzoek naar het aspect externe veiligheid.

p	Effectbeoordeling	Hanteer voor de effectbeoordeling een 7-puntsschaal, zodat een groter onderscheidend vermogen mogelijk is bij het beoordelen/vergelijken van de milieugevolgen	Wij achten de toepassing van een 7-puntsschaal, zoals voorgesteld in de zienswijze, in dit geval niet noodzakelijk, aangezien de huidige beoordelingssystematiek naar onze mening voldoende onderscheidend vermogen biedt.
---	-------------------	--	--

3. Adviezen.

De ontwerp-NRD is daarnaast gestuurd naar de volgende adviespartners:

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (4 april 2025)
- Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (4 april 2025)
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (4 april 2025)

De ontwerp-NRD is ter advisering ook voorgelegd aan:

- De commissie MER (4 april 2025, advies ontvangen op 7 juni 2025)

4. Gewijzigde onderdelen (ten opzichte van de ontwerp NRD)

Wijzigingen Notitie Reikwijdte en Detailniveau op basis van zienswijzen:

- n.a.v. zienswijze 2d: De verdere onderbouwing van de gemaakte afwegingen bij het tot stand komen van de alternatieven zal worden uitgewerkt in de milieueffectrapportage. Tijdens de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage zal een nadere afweging worden gemaakt of de voorgestelde toevoeging, waarbij op een luchtfoto de globale afstanden tot de windturbineposities zijn weergegeven, zal worden opgenomen in milieueffectrapportage.
- n.a.v. zienswijze 2e: Cumulatie van geluid zal indien van toepassing in de milieueffectrapportage en de bijbehorende onderzoeken worden beoordeeld.
- N.a.v. zienswijze 3a: Het Waterschap Brabantse Delta zal worden vermeld als bevoegd gezag voor de benodigde vergunningen ten aanzien van waterstaatwerken.
- N.a.v. zienswijze 4g: De tiplaagte zal worden vermeld in de milieueffectrapportage.
- N.a.v. zienswijze 16a: We zullen met de bedrijfsvoering van de indiener rekening houden in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage. Externe veiligheidsrisico's ten gevolge van de windturbine posities zullen worden onderzocht in de milieueffectrapportage. Hierbij worden de vigerende normen in acht genomen zodat bestaande functies in de omgeving van het windpark niet worden belemmerd.
- N.a.v. zienswijze 18h: De verwachte milieueffecten zullen worden geëvalueerd voor de reikwijdte van de elektrische infrastructuur zoals opgenomen in de vergunningsaanvraag. Dit omvat de elektrische infrastructuur van (en inclusief) de windturbines tot aan het inkoopstation..
- N.a.v. zienswijze 19d: Het verduidelijken van het geformuleerde doelbereik en de wijze van beoordeling zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de milieueffectrapportage.
- N.a.v. zienswijze 19o: De voorgenoemde criteria door indiener worden onderzocht in de milieueffectrapportage en het bijbehorende onderzoek naar het aspect externe veiligheid.